

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELFIZETÉSI ÁR
 Évesre 12 kor. Negyedévre . . . 3 kor.
 Félévre . . . 6 kor. Egyes szám ára 20 fillér

Felelős szerkesztő:
DR. TÜRRE ALADÁR
 ügyvéd.

Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket
 a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
MEGJELEN MINDEN KEDDEN ES PENTEKEN.

Uj polgármester.

Hauke Imre nyugalomba vonulásával megürült polgármesteri széket Zombor szab. kir. város törvényhatósága a folyó hó 10-én (szerda) d. u. 3 órakor megtartott rendes közgyűlésen töltötte be. A közgyűlési terem külső kepe is elárulta, hogy városunk törvényhatósági bizottsága fontos feladat teljesítése előtt áll. A bizottsági tagok nagy számmal jöttek össze, hogy törvényhatóságunknak első tisztviselőt válasszanak, a zsufolásig megtelt karzatokon pedig az érdeklődők nagy tömege várta feszült figyelemmel, hogy a törvényhatóság bizalma kiben fog összpontosulni.

A közgyűlésen legifjabb Szemző István főispán elnökölt, ki — miután üdvözölte a nagy számban egybegyűlt bizottsági tagokat — megnyitotta a közgyűlést és közölte, hogy a tárgyszorozat első pontja a polgármesteri állásnak választás utján leendő betöltése.

A törvényhatóság bizalma az utóbbi napokban már teljesen kialakult és dr. Fehér Lőrinc Baja város tb. főjegyzője személye körül csoportosult. Reméltük, amiut az egyébként meg is történt, hogy a törvényhatóság egyhangu lel-

kesedéssel ülteti dr. Fehér Lőrincet a polgármesteri díszes székbe s ezért megütközéssel láttuk, hogy néhány bizottsági tag a szép harmoniát dissonanciával akarja megzavarni.

Nem is tettük volna szová az esetet, ha nem látnók, hogy a helyzetnek és tényeknek téves megítélése adhatott csak szót dr. Buják József bizottsági tag szájába. Csak egy rövid visszapillantást kell vetnünk a multba, s mindjárt megtaláljuk magyarázatát annak, hogy mi vihette dr. Buják József bizottsági tagot és társait a mellékvágányra.

A koalíció uralma alatt a jelszavak hőseinek minden ambíciója nálunk a polgármesteri állás és tekintély aláásásában merült ki. A polgármesteri szék boldognak boldogtalanrak valóságos lábtörő ruhája volt, azzal tisztították sáros cipőiket, ahhoz kenték szájukat. Ily viszonyok közt ért minket a polgármesteri szék megüresedése. Láttá és tudta ezt nálunk mindenki, a város apraja nagyja egyaránt.

Ha egy valóságos félisten került volna is városunk szülöttei közül a polgármesteri székbe, csak további folytonos gáncsolásban és piszkolódásban lett volna osztályrésze s minden igye-

kezete dacára sem sikerült volna a polgármesteri széket visszaállitania arra a fényre és magos polcra, melyen állnia kellene

Városunk szülöttei közül, azokat értve, akiket esetleg a közönség szívesen látott volna a polgármesteri székben, nem akadt vállalkozó, s így nem a lokálpatriotizmus hiánya, hanem kizárólag ezek a körülmények tették szükségessé, hogy idegenben keressünk embert, aki bizva tudásában, erejében, visszaszerzi a polgármesteri állásnak az azt megillető fényt és tekintélyt, s aki vállalkozik arra a sysifusi munkára, melynek eleje néz.

Ezekben tessék tehát uraim az okot keresni, s akkor megnyugvással és örömmel fogja eltölteni önöket is az a tény, hogy dr. Fehér Lőrinc tultette magát az előítéleteken s vállalta a polgármesteri állást. Mi a magunk részéről csak örömmel üdvözölhetjük az új polgármestert nehéz vállalkozása küszöbén s kitartást és energiát kívánunk munkájához.

Vegyük fel ezen kitérés után a polgármesterválasztó közgyűlés elejtett fonalát. A kandidáló bizottság, melynek tagjai a főispán elnöklete alatt dr. Konyovits Dávid, dr. Falcione Árpád, dr.

OCCASIO! ===== OCCASIO!

A karácsony küszöbön áll, teljesítse bevásárlásait, amíg nem késő, mert közvetlen az ünnepek előtt már a szebb dolgokat rendszeren elkaptokták. :: ::

Raktáron vannak és alkalmi ajándéknak igen megfelelnek:

Valódi japán dobozaink gyönyörű kivitelben. Gyönyörű bonbonierok és egyéb kazetták. Karácsonyfa-diszek és cukorkák, szalon bonbon, — ugyszintén:

**Karácsonyi sonka
 Narancs
 Mandarin
 Füge, szilva
 Malaga szőlő
 Friss almeria szőlő**

**Mandola
 Mogyoró
 Kandirozott gyümölcs
 Francia töltött dinnye és
 Különféle finom csemegék.**

Legfinomabb kávék, rizsek, olajok, sajtok, halfélék, hideg felvágottak, prágai sódar. — Tálak díszítését elvállaljuk.

Rendeléseket hizlalt baromfira és karácsonyi sonkákra e hó 20-áig fogadunk el.

RACZITS és CZVRKUSITS fűszer- és csemege-nagykereskedők ZOMBOR, Szentgyörgy-tér 6.

Nikolits György, dr. Czeisel Lajos, Frey Imre és Tomasits Antal voltak mindkét pályázót: dr. Fehér Lőrincet és dr. Pataj Sándort jelölték a polgármesteri állásra. A közgyűlés egyhangulag dr. *Fehér Lőrincet* választotta meg Zombor szab. kir. város polgármesterévé.

A megválasztott új polgármesterért Kozma László vezetése alatt dr. Bugarszky Koszta, Körmeny Imre és Bárány Zsigmond bizottsági tagokból álló küldöttség ment, s a bizottsági tagok lelkes éljenzéssel fogadták a közgyűlési terembe lépő új polgármestert. Dr. Fehér Lőrinc a közgyűlés színe előtt letette az esküt, s miután a főispán elsőnek üdvözölte őt, elfoglalta székét és nagy vonásokban vázolta azon irányelveket, melyek polgármesteri működésében vezetni fogják. Részletes programot az új polgármester ezuttal természetesen nem adott, s nem is adhatott, mert hiszen előbb meg kell ismerkednie a helyi viszonyokkal. Annyit azonban megállapíthatunk, hogy általános irányelvei az egész vonalon tetszést keltettek.

Mi iparkodtunk a polgármester székfoglaló beszédéből a sorok közt olvasni, s örömmel állapítjuk meg azt, hogy az a székfoglaló eltért a szokásostól, nem kérte a törvényhatóság bizalmának előlegezését, hanem ellenkezőleg

azt éreztük ki belőle, hogy azt óhajtja, miszerint a törvényhatósági bizottság alkalmazzon vele szemben minél szigorubb mértéket és követeljen az elvégzett munkánál minél többet, mert a meg nem elégedés az új munkának mindig a leghatalmasabb ösztönzője. Ez férfias dolog, s méltó városunk polgármesteréhez.

Az új polgármester működése nekünk most még csak ígéret, hisszük és szeretjük azonban remélni, hogy a hozzá fűzött ígéretet be fogja váltani. Ezen feltevésben üdvözöljük a polgármestert s kívánunk erőt, munkakedvet és kitartást.

A polgármester székfoglalója.

Méltóságos Főispán Ur!

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

Elsősorban hálás köszönetet mondok a főispán ur öméltóságának azokért a szép szavakért, amelyeket megválasztásom alkalmával hozzám intézni kegyes volt.

Hálás köszönetet mondok a törvényhatósági bizottságnak azért a kitüntető bizalomért, hogy engem, aki tevékenységemet idegen törvényhatóság szolgálatában fejtettem ki, e város vezető állásába: a polgármesteri székbe felemelni kegyesek voltak. Lelkemben élő és soha meg nem szünő hálaérzet késztet arra, hogy ezen bizalomra soha sem ernyedő nemes ambícióval és szorgalommal folytatandó adminisztratív és alkotó munkával tegyem magamat érdemessé.

Engedje meg nekem a tekintetes törvényhatóság, hogy ezuttal csak nagy általánosságban jelezzem azokat az irányelveket és célokat, amelyek engem e súlyos felelősséggel járó tisztség betöltésénél vezérelni fognak. Elsősorban kijelentem, hogy a nemzeti munkapártnak és annak az irányzatnak vagyok törhetetlen és eltántoríthatatlan híve, amelyet a magyar kormány ezidőszori elnöke, gróf Tisza István képvisel. Meg vagyok győződve arról, hogy a nemzeti haladás, anyagi és kulturális erőiben való gyarapodás csak ezen, a haza bőlese által kijelölt alapon remélhető. Ez a kijelentésem azonban csak az országos politikában való elhelyezkedésre vonatkozik. Városi ügyekben egyedül és kizárólag jog, törvény, igazság és a város jól felfogott érdeke fog vezérelni.

Amíg az országban a nemzetiségi kérdés hullámai magasra csapnak, addig itt városunkban a nemzetiségek a legszebb testvéri egyetértésben élnek együtt. Ha különböznek is nyelvben, szokásban és hagyományokban, hazaszeretet dolgában teljesen egyek. A nyelv különbözik, de a szív egyformán dobog. Ezt a testvéri jó viszonyt ápolni és fejleszteni mindenkor kötelességemnek ismerem. Bár ezidőszorint a szerb nyelvet nem bírom, de kötelességemnek tartom azt rövid időn belül elsajátítani, hogy a kölesönös érintkezés módját mindenkire nézve megkönnyítsem.

Városi ügyekben a legnagyobb készséggel állok rendelkezésére nemzetiségi, vallás és politikai állásra való tekintet nélkül e város minden polgárának.

Tapasztalatból tudom, hogy a közigazgatási ügyek gyors és kifogástalan elintézéséhez a felek eminens érdeke fűződik. Ezért

* Óriási választék brilliáns árukban, továbbá gyűrűk, fülbevalók, láncok, karkötők, evőeszközök arany, ezüst és chinaezüstből. *

Occasio órakarkötőkben 8 koronától kezdve.

Meglepő szép és olcsó
KARÁCSONYI AJÁNDÉKOT
vásároljunk
Keszler Dezső
óras- és ékszerésznél Zombor, Fő-utca 4.

Arany gyűrűk 4 K-tól, ezüst 1 K. Legjobb jegygyűrűk, vasas ingyen.

* Óra- és ékszerjavítások saját műhelyemben jótállással a legjutányosabban készíttetnek. *

a városi adminisztráció gyors és kifogástalan működésére kiváló súlyt kívánok helyezni. Nyugodt lélekkel tehetek ez irányban ígéretet, miután oly hivatalnoki kar támogatására számíthatok, amely szakképzettségével, tudásával és lelkiismeretességével mindenkor hivatása magaslatán állott. E kipróbált munkatársaknak nemcsak hivatalfőnöke, hanem a munkában segítő társa fogok lenni. Teljes erőmmel azon leszek, hogy a városi ügyek intézését ne csak a törvény és igazság ridegsége, hanem a szeretet melegsége hassa át, hogy a jogkereső közönség a tisztviselőben őszinte jóakaróját lássa, akihez bizalommal és szeretettel fordulhat. Így létesül a város közönsége és a város sorsának irányítói között egészséges vérkeringés, amely a város haladásához és fejlődéséhez szükséges erőt szolgáltatja.

Bár nagy súlyt helyezek a közigazgatás vezetésére, mindazáltal az adminisztrációval nem látom kimerítve ezen diszes állással együtt járó feladatokat. Elsőrendű kötelességemnek tartom a város valódi szükségleteit megismerni, azok realizálásához szükséges fedezetéről, a jövedelmek fokozásáról, lehetőleg a polgárság terheinek emelése nélkül gondoskodni.

Egy modern város csak úgy képes hivatásának megfelelni, ha helyes szociális politikát folytat. Ha a társadalom minden rétege megtalálja azokat az intézményeket, amelyekre a megélhetés, kulturális és higiénikus szempontból igényeinek kielégítésére szüksége van. Úgy tudom, hogy ezen fontos intézmények megvalósítása érdekében a város részéről a kezdeményező lépések már megtétettek. Hiszem, hogy a jövő év elején már abban a szerencsés helyzetben lehetek, hogy ezen tervek megvalósítására már konkrét előterjesztést tehetek.

Tisztában vagyok azzal, hogy a társadalom nagy erőt képvisel. Egészséges közszellem, áldozatkészség csak ott fejlődik ki igazán, ahol a társadalom egységes. Ezért a magam részéről mindent el fogok követni, hogy a divergáló erőket egy közös cél: a város fejlődése érdekében összpontosítsam.

Részletes programot ezidőszereint egyrészt az idő rövidsége, másrészt a már folyamatba tett, avagy megvalósítandó intézmények alapos ismeretének hiányában a közgyűlés elé nem terjeszthetem. De kijelentem, hogy az ügyeket tanulmányozni fogom és a legközelebbi rendes közgyűlés elé kész proposíciókkal fogok állni.

De hogy hivatásomnak megfelelni képes legyek, ahhoz a törvényhatóság bizalma és támogatása szükséges. Ezt a bizalmat és támogatást kérem a törvényhatósági bizottságtól s azt a magam részéről új otthonom iránti hűségemmel, szeretetemmel és szorgos munkámmal fogom viszonzni.

Közigazgatási bizottsági ülés.

Bács Bodrog vármegye közigazgatási bizottsága folyó hó 6-án (szombat) tartotta szokásos havi ülését legifjabb Szemző István főispán elnöklété alatt.

Az ülésen jelen voltak: Scultéty Ferenc alispán, dr. Szabovlyevits Dusan vm. főjegyző, dr. Deák Béla vm. tiszti főügyész, dr. Frank Mihály vm. árvaszéki elnök, dr. Spitzer István vm. tiszti főorvos, Fodor Mihály kir. tanácsos, pénzügyigazgató, Stankovits György műszaki tanácsos, államépítészeti hivatalfőnök, Gramling Kornél kir. ügyész, dr. Hajnal József állategészségügyi felügyelő, Balku Gyula gazdasági felügyelő és Schick Ernő, a bizottság jegyzője.

Az egyes szakelőadók jelentéseit az alábbiakban ismertetjük:

Közegészségügy.

Dr. Spitzer István, Bács-Bodrog vármegyei tiszti főorvos az 1913. évi november hórol szóló közegészségügyi jelentését a következőkben terjeszti elő:

A vármegyei közegészségügy előterében, sajnos, még mindig a kolera áll. November havában teljes erőnkkel és idejünkkel a kolera elleni védekezés foglalta le.

A dunacsébi első kolerafertőzést követte a második, míg az első ujszentesi, a másodikat bosnyák munkások hozták be. Az összterületen a védekezés teljes sikerrel járt. Az első rohanos megbetegedések elzárásával és a koleraacsirák elpusztításával a járvány véget ért, újabb megbetegedések nem fordultak elő.

A Dunacséb—Bécecs ármentesítő területén összesen 4 megbetegedés, 1 gyógyulás, 2 halálestet történt. Egy beteg még ápolás alatt van.

Nagyobb veszedelem volt a szondi és cservenkai kolerajárvány. Szondon 131 kolerafertőzést mutatott ki a bakteriológiai intézet, ezek közül ténylegesen 54 ember betegedett meg. Sajnos az október 18-iki fertőzésekről pontos kimutatások nem állnak rendelkezésünkre, mert a betegek eltilkolása által csak a halálozások egy része jutott tudomásunkra. A november 2-án fellépett járványban megbetegedett 54 egyén közül 19 meghalt, a többi mind meggyógyult. Jelenleg a kórházban van egy gyógyult beteg, a megfigyelőben 6 egyén és a Fernbach Bálint szállásán 21 egészséges, de fertőzött egyén zár alatt.

A szondi kolerajárvány megszűntnek tekinthető, múlt hó 19-én történt az utolsó halálestet, beteg jelenleg nincsen, minden ház fertőtlenítve van. A község feloldása, ha valami váratlan dolog közbe nem jön, folyó hó 8-án megtörténhetik.

Még veszedelmesebbnek tünt fel az első pillanatra a cservenkai cukorgyári kolerajárvány. Itt először egy surányi, majd később bosnyák és surányi munkások betegedtek meg koleraiban. A védekezés itt volt a legnehezebb, mert 300 munkás volt egy nagy munkáskaszárnyában elhelyezve, melynek egy kijárata van, 135 bosnyák munkás pedig rozoga barakokban lakott, amelyet az őszi szél átjárt és fűthető nem volt. A cservenkai munkások kivitték a ragályt a községbe, sőt Kulára is és valószínűleg az ujverbázi kolera megbetegedés is cservenkai eredetű.

Az első megbetegedés november 8-án történt, összesen megbetegedettek: 16 férfi munkás, egy munkás felesége, összesen tehát 17-en. Ezek közül meghalt 8, gyógyult 8. Alig egy hónap alatt a veszedelmet le tudtuk győzni, úgy hogy tegnap már Cservenka község is feloldható volt a zár alól, miután a cukorgyárra nézve ez már november hó 27-én megtörtént. Jelenleg a községen és gyáron kívül deszkakerítéssel bezárt és csendőrökkel őrzött területen vannak a ragályozó egyének elhelyezve.

A kulai 3 megbetegedés, melyek közül egy halállal végződött, a cservenkai cukorgyárból származott. Az ujverbázi egy megbetegedés oka eddig nem volt kipuhatolható.

Vármegyénk, amint már múlt havi beszámolómban említettem, a legexponáltabb helyen fekszik s így most már el kell készülnünk arra, hogy az eddigi kolera járványok tapasztalatait felhasználva, berendezkedjünk oly módon a kolera elleni védekezésre, hogy újabb megbetegedések ne találják sem az orvosokat, sem a hatóságokat készületlenül.

Hogy egyes helyeken tömegesebben lépett fel a veszedelem, legfőbb oka a készületlenség. Nem tűrhető továbbra az oly állapot, mint amit Cservenkán találtunk. Felépül egy gyönyörű gyár, amely körülbelül ezer munkást foglalkoztat. Milliókat fektetnek be az épületekbe, a tisztviselőknél pazar épületek emelnek, míg a munkások egy részét emberhez nem méltó fakunyhókban helyezik el, más részét pedig összezsúfolják egy nagy kaszárnyában. A munkás lakások felépítése hatósági engedély és felügyelet nélkül történt. Nem gondoskodtak a betegek elkülönítéséről és csak a mi beavatkozásunkra épültek primitív barakkok, hogy az égető szükségleteknek megfelelhessenek.

Ugyanez az állapot volt az ujverbázi cukorgyárnál, kendergyárnál, dunacsébi ármentesítő társulatnál.

De a mulasztásokat maguk a községek követik el elsősorban. A nagy Cservenkának van egy szűk kórháza, mely a község igényeit különösen ma már nem elégítheti ki. A községnek nem volt fertőtlenítő gépe, ami nélkül ma védekezés el sem képzelhető.

A szomszéd Veprődről, Kuláról és Szivácról kellett a gépeket áthozatnunk. Nem volt a községnek egyetlen képzett fertőtlenítője sem.

Ily körülmények között a védekezés terén az első és legfontosabb szereket elvesztettük.

Azt azonban el kell ismernem, hogy a veszedelem beköszöntésekor mindenki a helyén volt és kötelességét teljesítette.

De más tapasztalatot is nyújtott az idei kolera, amiről még lesz alkalom bővebben szólani és előterjesztést is tenni. Az a különös körülmény minden gondolkodó ember előtt feltűnhetett, hogy a mai nagy személyes és áruforgalom mellett kevés község és a községeknek is csak egyes részei fertőztettek.

Mindezek a körülmények azt bizonyítják, hogy a kolera vibrión kívül nemcsak az embert, hanem a helyi dispozióit is tekintetbe kell vennünk és minden erőnkkel a veszedelem megszűnté után az egyes községek helyi dispozióját kell kikutatni és megszüntetni.

Minden jel arra vall, hogy ugyanez a helyi dispozió oka nagyrészt a most dúló tifusz járványoknak is. Legfontosabb és legszébb feladatunk éppen ezen dispozió kikutatását és megszüntetését kell a jövőben tekintenem.

A heveny fertőző betegségek a következő helyeken és számban leptek fel.

Hökhurut: Óbecse, Kunbaja, Magyarakanizsa, Bácskossuthfalva és Szeghegy községekben 13 esetben, melyből gyógyult 4, meghalt 5, marad 4.

Vörheny: Zenta, Kanizsa városokban, Óbecse, Ószivác, Boldogasszonyfalva, Temerin, Petrőc, Kula, Alsókabol, Bács, Militics, Szilberek, Bacsokossuthfalva, Bácsszentiván és Szilágyi községekben 48, kikből gyógyult 27, meghalt 2, marad 19.

Roncsoló toroklob: Zenta, Magyarakanizsa városokban, Madaras, Mélykut, Boróc, Ópalánka, Bacsótóváros, Ószivác, Gádor, Ujszivác, Temerin, Ófutak, Petrőc, Bácskeresztur, Veprőd, Szilberek, Hódság, Bácsordas,

WEIDINGER cég mindegyik **SZENZÁCIÓ.**
kirakata egy-egy

Bácsujfalu, Militics, Pacsér és Apatin községekben 116 megbetegedésből 85 gyógyult, 11 meghalt, 20 maradt.

Kanyaró: Ada, Temerin, Vajsza, Bácsordas, Nagybaracska, Pacsér községekben 45 betegből 30 gyógyult, 6 meghalt, 9 maradt.

Hasi hagymáz: Magyarkanizsa és Zenta városokban, Bajmok, Bácsalmás, Katymár, Madaras, Mélykut, Mohol, Óbecse, Turja, Órszállás, Nemesmilitics, Bezdán, Zsablya, Csurog, Temerin, Ujfutak, Kölpény, Petrőc, Tiszai-istvánfalva, Kula, Ujverbász, Káty, Mozsor, Sajkásszentiván, Tündéres, Titel, Tiszakálmánfalva, Sajkaskak, Szilberek, Militics, Bácsbokod, Csantavér, Bajsa, Szilágyi, Bácskertes, Sztapár, Monostorszeg, Szond, Apatin, Bács-szentiván községekben 168 megbetegedés közül 44 gyógyult, 11 meghalt, 104 maradt.

Amint látható a typhus volt a legelterjedtebb fertőző betegség, amely ellen a kolera veszedelem megszűnése után, ha a legcsekélyebb kulturális érzékre tartunk számot, kell a legerélyesebben eljárni.

Más fontosabb mozzanat nem fordult elő.

Tanügy.

Faragó János kir. tanfelügyelő a folyó évi november haváról szóló jelentését a következőkben terjeszti elő:

A nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi miniszter Földesyné Kaszap Piroskát az óbecsei községi gazdasági népiskolához, Manojlovits János okl. tanítót pedig a tündéresi községi népiskolához rendes tanítói minőségben kinevezte.

Jelentem továbbá, hogy a szondi népoktatásügyi tanintézetek kolera és pacsériak kanyaró járvány miatt bizonytalan időre hatóságilag bezárattak.

Az elmúlt hónapban a nem állami tanítók fizetésének az új iskolai törvények értelmében való rendezése céljából 32435 kor., az ujverbázi társulati polg. leányiskola dologi szükségleteinek részben való fedezése céljából pedig 1000 korona államsegély lett folyósítva a folyó tanévre.

Végül jelentem, hogy az elmúlt hónapban hivatalosan megletek látogatva a palánkai áll. polg. fiu- és leányiskola, a zentai, kölpényi, petrőci, sajkásgyörgyei és titeli áll., a nádaljai és sajkásgyörgyei községi, a bácsalmási, ó- és ujfutaki róm. kath., a zentai, turjai, urszentiváni, kölpényi, begecsi és kiszácsi gör. kel., az urszentiváni, kölpényi, petrőci, dunagálosi és kiszácsi ág. ev., az urszentiváni ref., a bácsalmási és zentai izr. jellegű népiskolák, továbbá a zentai, bácsalmási, nádaljai, turjai, futaki, urszentiváni, kölpényi, petrőci, sajkásgyörgyei és titeli áll. közs. és felekezeti kisdóvodák összesen 185 tanteremben.

Az egyes tanintézeteknél észlelt hiányok orvoslása iránti javaslataimat az ülés folyamán külön fogom előterjeszteni.

Közütek.

Sztankovits György kir. műszaki tanácsos, az államépítészeti hivatal főnöke az általa képviselt közigazgatási ágra vonatkozó 1913. évi november hóról szóló jelentését a következőkben terjeszti elő:

Az állami és a törvényhatósági közütek nemkülönben az azokon levő műtárgyak állapota általában kielégítő.

A mult évről hátramaradt és a folyó évi fentartási kavics szállítása folyamatban van, egyes utvonalakon folytatólag felülvizsgáltatott és a késedelmes szállítás után felferült kötbér kiszabása mellett átvétetett.

Az engedélyezett utépítések közül:

1. A pincéd—verbázi th. közút 0—21'086 km. szakaszán a földmunka nagy részt befejeztetett, a kőanyag szállítása iránt az intézkedés megtéte.

2. A baja—bezdáni th. közút 31'75—38'593 km. szakaszán a földmunka kész. Bezdán község belsőségében az utépítés befejeztetett, a többi szakaszokon a műtárgyak építése és a kőanyag szállítása folyamatban van.

3. A bacsalmás—szabadkai th. közút 0—9'6 km. szakaszán a földmunka nagy erővel folyamatban van, a kőanyag vasuti szállítása pedig megindult és szintén folyamatban van.

4. Az órszállási vasuti állomáshoz vezető th. közút 0—2'338 km. szakaszán a földmunka kész, a kőanyag szállítása pedig folyamatban van.

5. A csantavéri vasuti állomáshoz vezető th. közút a kő- és kavics-anyag szállítása és beépítése, valamint a hengerelés folyamatban van.

6. Az újvidék—szegedi th. közút 26'7—36'7 és 38'818—45'345 km. szakaszain a földmunka kész, a kő- és kavicsanyag szállítása pedig most nagy erővel folyamatban van.

Közüadók.

Fodor Mihály kir. tanácsos, pénzügyigazgató jelenti, hogy a vármegye területén a közüadók állása a következő:

I. Egyenes adóban 1913. évi november hóban befizettetett 2143121'36 K. 1912. évi november hóban 2306108'18 K. Az elmúlt hónapban kevesebb 162986'82 K. 1913. évi január hó 1-től november hó végéig befizettetett 9066159'50 K. A mult év hasonló időszakában 9586807'87 K. Ez évben kevesebb 520648'37 K.

II. Hadmentességi díjban 1913. évi november hóban befizettetett 66617'34 K. 1912. évi november hóban 58940'40 K. Az elmúlt hónapban több 7676'94 K. 1913. évi január hó 1-től november végéig befizettetett 139410'47 K. A mult év hasonló időszakában 155289'67 K. Ez évben kevesebb 15879'20 K.

III. Bélyeg- és jogilletékben 1913. évi november hóban befizettetett 296556'65 K. 1912. évi november hóban 443671'76 K. Az elmúlt hónapban kevesebb 147115'11 K. 1913. évi január hó 1-től november végéig befizettetett 3231098'68 K. A mult év hasonló időszakában 382545'45 K. Ez évben kevesebb 594355'77 K.

IV. Fogyasztási és italadóban 1913. évi november hóban befizettetett 122807'64 K. 1912. évi november hóban 124409'93 K. Az elmúlt hónapban kevesebb 1602'29 K. 1913. évi január hó 1-től november hó végéig befizettetett 1141957'18 K. A mult év hasonló időszakában 1297479'42 K. Ez évben kevesebb 155522'24 K.

V. Tanítói nyugdíjban 1913. évi november hóban befizettetett 10648'86 K. 1912. évi november hóban 8041'09 K. Az elmúlt hónapban több 2607'77 K. 1913. évi január 1-től november végéig befizettetett 139377'67 K. A mult év hasonló időszakában 109917'27 K. Ez évben több 29460'40 K.

VI. Országos betegápolási pótdóiban 1913. évi november hóban befizettetett 118041'61 K. 1912. évi november hóban 129138'58 K. Az elmúlt hónapban kevesebb 11096'97 K. 1913. évi január hó 1-től november végéig befizettetett 359293'88 K. A mult év hasonló időszakában 399509'62 K. Ez évben kevesebb 40215'74 K.

Fogházügy.

Gramling Kornél kir. ügyész az elmúlt november hóra vonatkozólag jelenti:

A felügyelet alatt álló zombori kir. törvényszéki fogházban a rend és tisztaság példás, a felügyelet és biztonság kifogástalan, szökési eset nem fordult elő.

Az egészségi állapot jó, ragályos betegség nem fordult elő, az elmúlt hónapban a fogház kórházában egy letartóztatott sem állott gyógykezelés alatt.

Az élelmezés, mely úgy a kir. fogház-felügyelő, mint a fogház orvosa és általam is a szabályok értelmében szigoruan ellenőrzöttetik, kifogástalan, szerződészerű, panasz miatta nem fordult elő.

A fegyelem szigoru, fegyelmi büntetés a mult hó folyamán úgy az őrség körében, mint a letartóztatottaknál nem szabott ki.

A zombori kir. törvényszék fogházában a mult hó folyamán 41 letartóztatott volt elhelyezve és pedig:

1. Jogérvényesen elítelt: fogházra 3, börtönre 15, fegyházra 7.

2. Felebbezés alatt álló vizsgálati fogoly 3.

3. Elítéletlen vizsgálati fogoly 13.

Az 1913. év október hó utolsó napján a létszám 36 főből állott, míg a mult hó végén 41 volt s így a havi zárnap szaporodást mutat.

Az egészséges és munkaképes jogérvényesen elítelt letartóztatottak kivétel nélkül részint házi, részint pedig nyomdai munkával foglalkoztatnak, mely munka után a mult hóban az állam részére 35'70 K, a rabok részére pedig 26'70 K jövedelem folyt be.

A zombori kir. törvényszéki fogházból a mult hó folyamán a váci országos fegyintézetbe, vagy a kir. kerületi börtönbe egy letartóztatott sem szállított, feltételes szabadságra senki sem bocsátott.

A fogház szabályszerűen és teljesen fel van szerelve, a letartóztatottak osztályozása az építési viszonyoknak megfelelően lehetőleg keresztül vitetett s általában a fogház kezelése jó és szabályszerű.

Az apatini, hódsági és kulai járásbíró-sági fogházakban úgy a rend és tisztaság, mint a fegyelem és közbiztonság kifogástalan.

H I R E K.

Megyebizottsági tagválasztások.

Lapunk legutóbbi számának zártakor még nem voltunk birtokában a megyebeli összes községekben megejtett bizottsági tagválasztások eredményeinek s így csak hozzávetőleges számitással előlegeztünk az ellenzéknek 20 bizottsági tagsági helyet. Most — miután a megejtett választások eredményei hivatalosan is megállapítást nyertek — örömmel konstatáljuk, hogy tévedtünk az ellenzék javára, amennyiben a megválasztott 157 tagból 139 a munkapárti s csak 18 az ellenzéki. A munkapárt 23 kerületet nyert, melyekből a függetlenségi párt 12 kerületet, a néppárt 2 kerületet, míg az egyesült szocialista és radikális párt 9 kerületet veszített. Így néz ki tehát a választások eredményének a függetlenségi oldalról nekünk imputált meghamisítása és így fest a statusquojuk.

Kinevezés. Kamjonkai legifj. Szemző István főispán dr. Zsigmond Gyula vm. aljegyzőt tb. főjegyzővé nevezte ki.

Kinevezés. Kamjonkai legifj. Szemző István főispán Veszelinovits Milorad szolgabíró tb. főszolgabíróvá nevezte ki.

Kinevezések. Vén András, a szegedi kir. ítélőtábla elnöke Szabó István jogszigorló zombori lakost a vezetése alatt álló kir. ítélőtábla kerületébe díjas joggyakornokká nevezte ki.

Kinevezés. Strasser Ernő, dr. Strasser Lajos zombori ügyvéd fia a Szófiában működő Banque balkanique helyettes igazgatójává neveztetett ki. Örömmel regisztráljuk e kinevezés híret, mely egy fiatal törekvő földinket érte, kinek ezen új állásában alkalma nyílik érdekeinket a külföldön hathatósan támogatni.

Athelyezés. Kälby István, a hódsági Gazdák Biztosító Szövetkezetének tisztviselőjét az intézeti központba Budapestre helyezték át.

A történelmi társulat köréből. Szemző István, megyénk főispánja 100 koronás alapítvánnyal a Bács-Bodrog vármegye történelmi társulat alapító tagjai sorába lépett.

A napközi otthonról. A városunkban fellépett különböző járványos betegségek miatt az iskolák bezáratván, a zombori napközi otthon egyesület is kénytelen működését egyelőre beszüntetni, miről az érdekelteket ez uton is értesíti.

Muzeumnyitás. A Bács-Bodrog vármegyei történelmi társulat muzeumának néprajztára folyó hó 14-én (vasárnap) délután 2—4-ig díjtalanul megtekinthető.

Eljegyzés. Bikár Jovánkát, Bikár György ópalánkai községi jegyző leányát eljegyezte Bittner Oszkár cs. és kir. főhadnagy.

Szilveszterestély. A zombori iparos dalárda, a zombori általános ipar-estülettel együtt a Vadászkiert nagy termében folyó hó 31-én tombolával, világpostával, konfeti és szerpentin dobálással egybekötött nagy szilveszteri dal- és táncestélyt rendez változatos műsorral. Az iparosok a közönség minél nagyobb számban való megjelenését kéri.

Halálozás. Dr. Vujits János ügyvéd felesége szül. Belánovits Julia folyó hó 9-én hosszas betegség után elhalt. Temetése 10-én délután 3 órakor ment végbe.

Karácsony és újév előtti vasárnapi munkaszünet. A Magyar Kereskedelmi Csarnok ebben az esztendőben is előterjesztést tett a kereskedelemügyi miniszternek az iránt, hogy a karácsony előtti úgynevezett „arany-vasárnap” és az újév előtti vasárnap tartamára a munkaszünetet függessze föl. A kereskedelemügyi miniszter az egyesülethez intézett leirata értelmében a karácsonyt megelőző vasárnapon ipari és kereskedelmi elárúsítás egész napon át, a vidéken pedig — 28559—1903. számú rendelet értelmében — délelőtt tíz óráig végezhető. Az újév előtti vasárnap tartamára azért nem tartja indokoltnak a miniszter a munkaszüneti törvény rendelkezéseinek a felfüggesztését, mert ez a vasárnap ez évben december 28-ára esvén, a közönségnek elég idő áll rendelkezésére a újévi bevásárlások eszközésére.

Halálos szerencsétlenség. Illés László kir. erdőmérnök, kozorai erdőgondnok, f. hó 8-án véletlen szerencsétlenség áldozatául esett. Reggel 8 órakor vadászfegyverrel a vállán körutra indult területében, azzal bucsuzván feleségétől, szül. Baumann Mariskától, hogy 11 órára hazaérkezik. Miután már 1 óra is elmúlt, Illés Lászlónak feltűnt férje szokatlan elmaradása, miért is keresésére indult. Egy közeli keresztutnál vérbe fagyva találta férjét, mellén tátongó lösebbel. A vizsgálat kétségtelenül megállapította, hogy a fegyver véletlen elsülése okozta Illés László halálát. A család a következő gyászjelentést adta ki: „Özv. Illés Lászlóné szül. Baumann Mariska és alulírottak mély fájdalomtól megtört szívvel tudják, hogy a forrón szeretett, felejtethetetlen drága jó ura és kedves jó testvérük és rokonuk Illés László kir. erdőmérnök folyó hó 8-án délelőtt, élete 31-ik, boldog házassága 6-ik évében végzetes szerencsétlenség folytán hirtelen elhunyt. A boldogult hült tetemét Pécsre szállítjuk és ott e hó 11-én d. u. 3 órakor a családi sírboltban örök nyugalomra helyezzük. Az engesztelő szentmise-áldozat a megboldogult lelki üdvéért folyó hó 12-én délelőtt 9 órakor fog a pécsi belvárosi róm. kath. templomban a Mindenhatóknak bemutatni. Bezdán—Kozora, 1913. december hó 9-én. Emléke legyen örökké áldott! Martonházi Marton Istvánné szül. Illés Ilona, Illés Margit, Illés Károly, Illés Béla és Illés Elemér, testvérei. Baumann Nándor, apósa. Martonházi Marton István, Illés Károlyné, Potzta Györgyné szül. Baumann Aranka, Gruman Károlyné sz. Baumann Margit, Baumann Emil, Potzta György, Gruman Károly, sógorok és sógorok. Illés Elemér és Ilonka, Potzta Zoltán és Arika, unokaöccsesei és hugai.”

Antialkoholista népgyűlés, melyet 7-én, vasárnap rendezett a zombori Akarat páholy és a zombori kerületi munkásbiztosító pénztár, nagyszámu közönség jelenlétében, lelkes hangulattal folyt le. Rácz Soma elnöki megnyitásban röviden foglalkozott az alkohol kérdéssel általában. Utána dr. Duchon János az alkoholnak az emberi szervezetre bíró káros hatását bizonyítja. Beigazolja, hogy az alkohol a szellemi és testi képességet erősen lefokozza. Úgy jár ezzel az alkoholt használó egyén, mint aki puskaporral fűtendő szobáját. Az alkoholizmus elleni küzdelem két nagy csoportra osztható. Megelőzőkre, mint a tanítás és felvilágosítás a mértékletesség vagy még inkább a teljes abstinencia tartására. És gyógyítókra, ilyenek a szanatóriumok és menházak. Az állam struccpolitikát követ, amikor az alkoholizmus ellen nem lép fel kellő erővel, mert egyrészt az alkohol eladása révén befolyt összeget tébolydák és kórházak fentartására kell fordítania, másrészt saját polgárait juttatja a testi, szellemi és anyagi tönk szélére. A nagy tetszéssel fogadott előadás után Kristof Domokos az alkohol ellenes egyetemes budapesti főtitkára tartott nagy hatású beszédet, melyet a közönség gyakori zajos tetszésnyilvánítással szakít félbe. Kiemeli, hogy bűnesetek, a testi épség elleni

támadások, a szemérem elleni kihágások hetven százaléka a szombat és vasárnap esti kiesapongásoknak tudható be. És mégis akadt magyar belügyminiszter, aki a korcsmák vasárnapi zárvatartása ellen avval érvelt, hogy a korcsmák szórakoztató helye a népnek. Hiszen ha az alkoholra szánt összeg egy tízedrészét költené a nép nemes szórakozásra, a legnagyobb könyvtárak volnának létesíthetők. Végül határozati javaslatot terjeszt be, melyben felkéri a gyűlés a város törvényhatóságát, hogy a kodifikálás alatt álló és a vasárnapi munkaszünetet tárgyaló törvényjavaslatba — a korcsmák szombat este 6 órától, hétfő reggel 6 óráig való zárvatartását — is kérje a kereskedelmi minisztertől. Felhívja egyben a népgyűlés a város országgyűlési képviselőjét, hogy amennyiben a törvényjavaslat erre vonatkozó intézkedést nem tartalmazna, ez irányban tegyen javaslatot. Jurisics Antal felszólalása után a népgyűlés általános tetszéssel fogadta el a javaslatot.

Utlevélrendelet. A hivatalos lap közli a miniszterelnök rendeletét, amely hatályon kívül helyezi a zavaros külpolitikai viszonyok idején kiadott miniszterelnöki rendeletet, amely megtiltotta, hogy a fegyveres erő kötelekébe tartozó egyének részére utlevelek kiadassanak. A rendelet életbe lép és a fegyveres erő kötelekébe tartozó egyének is kaphatnak külföldre szóló utlevelet.

Keszler Dezső mai hirdetésére a n. é. közönség b. figyelmét felhívjuk.

A gyógyszerészségédek nyilvántartása. A hivatalos lap közli a vallás-és közoktatásügyi miniszter rendeletét a gyógyszerészyakornokok és gyógyszerészségédek gyógyszerészeti gyakorlatának nyilvántartása tárgyában. E szerint az a gyógyszerész-tulajdonos (gyógyszertár felelős vezetője), ki gyógyszerészyakornokának a gyógyszerész-tárba való belépését, illetve kilépését a törvényhatóság első tisztviselőjénél (alispán vagy polgármester) és a törvényhatóság tisztí főorvosánál is nyolc nap alatt be nem jelenti, kihágást követ el és száz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. Kihágást követ el és ugyanily büntetés alá esik az a gyógyszerész-tulajdonos (gyógyszertárvezetője), aki gyógyszerészségéde belépésének vagy kilépésének bejelentését a törvényhatóság tisztviselőjénél és a törvényhatóság tisztí főorvosánál is nyolc nap alatt nem teljesíti. Ha az előbb meghatározott valamelyik kihágás elkövetője ily kihágásért már büntetve volt és büntetésének végrehajtása óta két év még nem múlt el, a pénzbüntetés kétszáz koronáig terjedhet.

Három termés egy évben. Az idej napderős ősz folyamán többször olvastunk gyümölcsfák másodvirágzásáról. Most azonban érdekes hírt kaptunk Szilbácsról, ahol Paján Miklós gyümölcsösében egyik almafa nemcsak háromszor virágzott — hanem háromszor termett is. Az első termését Péterpál körül hozta, másfél hónap előtt a másodikat, most pedig harmadszor ajándékozta meg gazdáját. A harmadik termés azonban apró s még nem volt ideje a teljes megérésre.

Verekedés. Balázs András óbecsei lakos panaszt tett a rendőrségen, hogy a napokban reggel Natyuk István óbecsei ember megtámadta és összevissza verte. A rendőrség a támadót feljelentette a bíróságnál.

Röltözködés miatt

Kalapok, fehérneműek, nyakkendők, valamint összes cikkeim mélyen leszállított áron kaphatók. GOLDFAHN SÁNDOR és FIA UTÓDA Zombor, Kossuth-utca. 10-7

Az alkohol számlájára. Franciskovics Alajos tavankuti birtokos a napokban Bajmokra hajította juhait eladás végett. A vásár megtörténte után előbb egy bajmoki korcsmában iszogatót, azután elindult hazafelé. Családja késő estig várta és egyik fia eléje is indult. A fiu az országuton fekve akadt rá atyjára, aki az árok parton felfordult kocsija alatt aludt. A öreg ember feje két helyen is be volt törve. A fiu bekötözte atyja sebeit és kocsin haza szállította. Otthon nem vitték be a sebesült embert a szobába, hanem a kocsin hagyták, hogy mámorát kiálhassa. Reggel megdöbbenve látták, hogy az öreg meghalt. Az orvos megállapította, hogy a kocsin megfagyott. Az esetről jelentést tettek a kir. ügyészségnek.

Sulyos testi sértés. Dzsigsurszki Ignác óbecsei lakos összeveszett Jékity Ráda gazdálkodóval. Azon vesztek össze, hogy Dzsigsurszki fia Jékity földén legeltetett. Jékity megszigta, ekkor az öreg odaugrott és bicskát rántott elő, Jékity sem volt rest, előrántotta ő is a bicskát. Alaposan helybenhagyták egymást és így került ügyük az ujvidéki törvényszék elé, mely mindkettőjüket megbüntette. Dzsigsurszkit 3 hónapi, Jékityet pedig 14 napi fogházra ítélte és mindkettőjüket a bűnügyi költségekben is elmarasztalta. Főlebbeztek.

Elfogott szökött katona. A csendőrség letartóztatta Kurth György honvédet, aki a szegedi katonai börtönből bilincseinek széttörése után megszökött. Szökése után a kisteleki határban egy kunyhóban húzta meg magát, ahonnan csak éjjel járt ki és betört a közeli tanyákba, hogy élelmiszereket tudjon szerezni. Ujból visszavitték a katonai börtönbe.

Összeégett csecsemő. Mijatov Lázár óbecsei szállási béresnek feléve Jelenka nevű leánykáját sulyos égési sebekkel hozták be az orvoshoz. A rendőrség utána járt a dolognak és megállapította, hogy a kisdedit a szülők a 2 és fél éves Lupánov Szávóval hagyták a szobában, aki gyufát kerített elő és azzal játszadozva, egyik égő gyufát a bölesőbe dobta, amittől tüzet fogott a párna és a kis baba jobb karját összeégette úgy, hogy keze-feje teljesen elégett. Gondatlanság esete forogván fenn, a bírósághoz tett jelentést a rendőrség.

Végzetes baleset. Juhász Elek topolyai polgáriskolai II. osztályu tanuló Fekete István pajtásával abban állapodtak meg, hogy karácsonykor utcájukban, ahogy ilyenkor szokás, lövöldözni fognak. Juhász Elek otthon talált egy rozsdás puskaesővet, megmutatta barátjának, aki azt mondotta: tömjék tele puskaporral, aztán meggyújtják és nagyot fog durranni. A napokban estefelé hozzáfogtak a munkához és jól teletölték a puskaesővet. Fekete István azt tanácsolta, jó lesz, ha a puska már most kipróbálják. Juhász Elek erre megfogta a csövet, Fekete István pedig meggyújtotta a puskaport, mire a cső szétrobbant s az egyik szilánk Fekete István nyakába fúródott és halálosan megsebesítette. A szerencsétlen végü fiut dr. Rényi József részesítette az első orvosi segélyben s intézkedett, hogy a szabadkai kórházba szállíttassék. Utközben azonban a fiu nehéz sebében kiszenvedett. A hatóság az eljárást megindította.

Megszurt asszony. A napokban este Csonka Ferenc zentai vendéglőjében összeszólalkozott Molnár István és Tóth Vince. Csonkáné közibük állt, hogy szétválassza őket, amikor betoppant az ivóba Csonka is, aki azt hitte, hogy Molnár feleségét támadta meg, s ezért jól nyakon legyintette, majd pedig felesége kiteszkolta a vendéglőből. Molnár amint az ajtón kívül volt, egy bicskával visszacsapott, mely az asszony arcát érte, s alaposan megsebezte. Az ügy folytatása a járásbírósnál lesz.

Lopás. Zentán a Bruckner Testvéreknek a tiszahid mellett kirakot szennéből ismeretlen tettesek mintegy 20 métermázsát elloptak. A csendőrség a lopott szénből több tiszaparti lakosnál mintegy öt métermázsát már megtalált. Feljelentették őket.

Napoleon.

— Szabad lyceumi előadás 1913. dec. 7-én. —

Dr. Gárdonyi Albert fővárosi levéltáros és egyetemi magántanár urat kértük föl erre az előadásra és mondjuk meg mindjárt, ő fényesen teljesítette föladatát. Előadásából száműzte a kínálkozó patétikus jelzőket, ő maga egészen a háttérbe vonult, e helyett élénk tartta az óriási lendületű lángésznek körvonalaát és megtanított — már amennyire ez egy óra alatt lehetséges — a helyes történelmi látásra.

Mindjárt avval kezdte, hogy nem az öldöklő csatákról akar beszélni, mert nem ebből áll a történelem. — Elég hiba, hogy az iskolákban még mindig így tanítják. — A beállítás kiinduló pontja, hogy Napoleon már természeténél fogva ellensége volt a francia ancien regime-nek. Az ő hazáját, Corsica szigetét épen abban az évben foglalták el a franciák, amelyik évben ő született. A franciák zsaroló uralma ellen Corsica lakói mit se tehettek nyíltan, annál erősebben izzott a gyűlölet parázsa ellenük titokban. Mikor aztán tehetségei és Bauharmais Josephine segítségével felküzdötte magát, a sok nélkülözést elszenvedett St. Cyri katonanövendék szinté vérbeli ügye volt, hogy a nagy francia forradalom eltörölte régi rendi tagozódásnak minden újjáéledésre irányuló mozgalmát elfojtsa. Ő mint polgári származású férfi egyedül érzett a végig sanyargatott néppel és tudva-tudta, hogy a beati possidentes soha és sehose adtak semmitse a népnek saját jószántukból, mindig erőszakkal kellett és kell a mai napon is elvenni tőlük fölöslegüknek egy-egy morzsáját. Mint általában a lángész emberek, ő is majdnem mindig és mindenre megtalálta az odaváló embert és a megfelelő kifejezést. Katonái szívét az emberséges bánásmód mellett megnyerte egy szóval; egy szóval, amely kifejezi azt, hogy ezental nem a király és a főnemesség érdekeiért harcolnak, hanem önmagukért, hazájuk dicsőségeért, — a gloire-ért. Az egész társadalmi életnek átértékelése megtörtént a forradalom alatt — papíron. Napoleon minden téren életre váltotta át az elméletet.

A parlament nem bírta végrehajtani az új törvényeket, mert hiányzott hozzá az ultima ratio regum: a hatalom és a pénz. Napoleon megszervezte az állandó hadsereget, kikezdete sikerült csatáival az osztrákok olaszországi tartományait és az angolok földközi tengeri hegemoniáját az egiptomi hadjáratral. Most már pénzre is tett szert, no meg óriási művészeti kincsekre, mert az Olaszországban életre kelt renesszánsz most szökkent virágzásba francia földön. Összehordotta a műkincseket, pártolta a művészeket, istápolta a tudományt, megszerkesztette a polgári törvénykönyvet — akár hány szakaszt ő maga fogalmazott meg, — szabályozta a vallásos életet a concordatummal és a párisi szánhedrinnel, köztutakat épített, szabályozta és újra építette Páris és rendszeres adózást hozott be. Ezt is, mint mindent zseniális módon. A nagy forradalom előtt a francia közember, ha szerencséje volt és föidesura, vagy ennek bérlője teljesen agyon nem nyomorította elfizette keresetének 86% at adók címén és neki maradt, ha maradt 20%, és az állampénztárak üresek voltak és az ország a tönk szélén állott. Napoleon adózási rendszere szerint a kereső, dolgozó ember fizetett 20%-ot adóban és megmaradt neki és családjának 80%. Így lett aztán Franciaország Európának a bankárja. A renesszánsz fogalomkörének a hatása alatt nevezték a végrehajtó hatalom birtokosát konzulnak — ő mint első volt a hatalom birtokosa, a másik kettő csak mellékes szereplő — és amikor államcsínyrel ugyan — bátor a plebisitum fényesen igazolta az ő számítását — magához ragadta az egész hatalmat, csak benne maradt a stílusban és fölvette az imperator titulust. A koronázásnál is eltalálta a helyes módot, a pápa kezéből vette át a koronát, de ő maga tette a fejére. Mindezek nem lájtak volna tulságosan Európa akkori uralkodóinak,

csak Anglia retteget a francia föllendüléstől, mert érezte, hogy itt óriási versenytársat kap a kereskedelem téren. Tömérdek milliókat áldozott is a szabad angol nemzet, hogy a francia szomszéd felszabadulását meghiúsítsa. Mindenütt, ahol lehetett angol pénz szította az ellenségeskedést annyira, hogy Waterlovnál a német sereg nagy része angol egyenruhában, angol pénzen vett ágyukkal és angol zsoldon élemezve segített legyűrni a szellemóriást. Európának egészen más fájt. Megijedtek és okkal azoktól az eszméktől, amelyeket a francia katonák vittek szét Európaszerte. Mert a francia katona nem volt zsoldos automata, hanem polgári önértéktől áthatott, szabadon gondolkozó, tehát szabadságot élő ember. És amint megszabadultak a lángészű hőstől siettek is minden szabadságuktól megfosztani a népeket, jertalmul azért, hogy az uralkodó osztályokért fölládozták magukat. Csakhogy az eszmét lehet béklyóba szorítani, lehet sanyargatni, de nem lehet elpusztítani. Az 1848-iki orkán csiráját Napoleon katonái vetették el Európában. Napoleon életvonala ott kezd lefelé süllyedni, ahol az ő imperialistikus vágyai tulmennek a lehetőség határain és ötlet magát nem az orosz muzsik véres verejtékének gözétől ködös hólepte síkságok — az Oroszországból való visszavonulás talán legnagyobb hadi ténye, — nem is az osztrák-porosz-angol hadsereg győzte le, hanem épen azok a szabad eszmék, melyeket ő és katonái plántáltak az emberek szívébe. A Rheinbund nagy koncepciós eszméje — 200 német államocskából egy hatalmasat csinálni sikerült, mert Napoleonban még a fölszabadítót érezték, mihelyt azonban elkezdte ő maga az összes fölszabadított népeket szakadatlan követeléseiivel — katonákat és pénzt akart — leigázni, a fölszabadítóból zsarnok lett és a zsarnok előbb Elba szigetére és aztán a Bellroponra, végül Hudson Lowe kezébe került Szt. Helena szigetén.

Kabos Márton.

SZÍNHÁZ.

A „Pp.“ márkás darabok meghozták azt a pénztári sikert, amelyet az igazgató az ugynevezett „fehér“ szindarabokkal nem tudott elérni. A „Pp.“ szindarabok természetrajzához tartozik, hogy ott ahol megjelenik, nyomában vidám kíváncsiság és felháborodás támad.

Tehát nem jár sohasem egyedül. Kiséretéhez tartozik a műfelháborodás és a „kicsinyeknek“ őszinte haragja. (Szegény kizártak). Megnyugtathatjuk a féltő és aggodó szülőket és a kíváncsi „kicsinyeket“, hogy az igazgató nemcsak a „felnöttek“-nek mulattatásáról gondoskodik, hanem róluk is. Szórakoztatásukra megvett sok erkölcsös, ártatlan, ártalmatlan, mesészerű szép és jó szindarabokat is. A színházban előfoglalják adni, de ne maradjatok otthon és jöjjetek el a színházba, mivel az igazgató és a színészek bizony szeretik a publikumot. Az üres pad sorokat ki nem állhatják.

A villámhárító. Movezy Egon és Nancey két szellemes francia vígjáték író egy eredeti ötletnek felhasználásával négy felvonáson keresztül nagyon mulattató történetet eszelt ki, amelyet a szintársulat csütörtök este zsúfolt ház előtt sikerrel játszott el.

A történet a következő: Chautenay Ginette egy milliós örökség miatt kénytelen Mexikóba utazni.

Nehéz szívvel indul utra, mert félti férjét, aki nagyon csapodár természetű. Övattosságból megbizva Roland Deniset, egy felvilági nőt, hogy vigyázzon Chautenayre. Kacerkodjék vele, de ne menjen a végletekig, szóval: játsza a villámhárítót. Utközben Ginette megmondolja a dolgot és váratlanul hazatér. De-nise megvallja neki, hogy bizony nem bírt ellentálni Chautenay csábításának. Ginette dühöng. Persze, nem tudja, hogy Chautenay a maga helyébe egy volt iskola-társát, az elszegényedett Tameront küldte, aki mint Chautenay szerepelt. De az igazi

Chautenay sem ártatlan. Ginette legjobb barátnője, Marise, egy törvényszéki elnök felesége a büntársa. Minden csiny és gonosz-tett kitudódik és a negyedik felvonásban sikerül a megcsalt feleket megnyugtanni. Ginette boldog és férjével Mexikóba utazik.

A vidám, pikáns ízű és elmés vígjátékot a társulat kiváló előadásban részesítette. A minduntalan kitörő harsogó kacagás megpecsételte az est sikerét, amelyből bőven jut a csapodár férjnek (Balla), a féltékeny asszony-nak (Balláné), a jókedvű titkárnak (Tábor), Szécsy originális karikatúrájának, Fekete Rózsának, a bájos villámhárítónak és Benes Ilonának.

Az éjjeli ügyvéd. A bohózatos operettet szombatn jól megtelt nézőtér előtt mutat-ták be. Az a kevés taps, ami az előadás folyamán felhangzott, az is a szereplőknek szólt. Az éjjeli ügyvéd gyenge operette, régi trükkökkel, új táncatrakciókkal és utszéli banális muzsikával.

Szécsy kellemes éneke, ügyes tánc, Szántó kellemes hangja, Komáromy Gizi elevevége, fesztelensége és formás mozdulatai tetszettek. Arkossy és Tomborné erős komikummal szolgáltak. Kertész és Garai saját kompozíciója „Tangót“ jártak. Kertész és Komáromy izgalmas apache táncát erősen megtapsolták. Az előadás lefolyása nem volt zavartalan, mert Szécsy E. rosszullete miatt az előadást rövid időre félbeszakították.

Vasárnap szépen látogatott ház előtt adták Cigányprimás jó előadásban és héttön zsufolt ház előtt a Sztrájkol a golya című bohózatot.

Kedden az X asszony előadására az összes jegyek elkelték. Élénk érdeklődés előzte meg a jó nevű Gavault és Beer társas író-cég bohózatának bemutatását. Nem ok nélkül.

A franciák mindig tudnak mulattató sujót kigondolni, meglepő situációt kitalálni és új ötleteket színpadra vinni. X asszony bonyodalmas históriája a helyzet komikum egész sorát állítja élénk frappáns és elmés változatokban. A fordulatokban gazdag mesét bajos volna a szűk keretben elmondani, mert ugyis hiányos volna. Ezt látni kell.

Az előadáson meglátszott, hogy a színészek kedvvel és szeretettel játszottak. Ebben előljárt (Balla és Balláné Marton Erzsi.) De nem maradtak messze Tábor, Szécsy, Fekete R., Benes J. és Mészáros sem. A sikerből nekik is kijut. Bárd.

HIRDETÉSEK.

Zombor sz. kir. város n. é. közönségének!

A 266/1913. sz. közgyűlési határozat alapján Zombor szab. kir. város köztisztasági vállalatának kezelésével és ellátásaival biztattam meg.

Vállalatom minden ágazatát a mai kor kívánalmai szerint részben már felszereltem, részben pedig folyamatban lévén; kérem a n. é. közönséget, hogy ezen tényt tudomásul venni kegyeskednék.

Ügykezelésem a legpontosabb alapokra fektetve kérem a nagyközönséget, hogy a köztisztasági munkálatok alkalmával személyzetemnek semmiféle szeszes italt ne nieltőztassanak adni s ha bármiféle rendellenesség adná magát elő, azt a munkavezetőm és pénzbeszedőmnél lévő panaszkönyvbe bejegyezni sziveskedne.

A munkadíjak számlázását cégbélyegzőm és saját névaláírással fogom ellátni s egyáltalán mindenben és mindenhol arra fogok törekedni, hogy Zombor város n. é. közönsége ténykedésemmel a legteljesebb mértékben meglegyen elégedve.

Közleményemnek a n. é. közönség részéről szives fogadtatást kérve,

maradtam teljes tisztelettel

Raczkó Mihály,
köztisztasági vállalkozó.

4104/1913. szám.

Pályázati hirdetmény.

Vaskut községben 600 korona évi fizetéssel javadalmazott irnoki állásra pályázatot hirdetek. Felhívom, a pályázni óhajtokat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket hozzám **1913. évi december hó 25-ig** nyujtsák be.

Baja, 1913. évi november hó 22-én.

VOJNICH MÁTÉ,
főszolgabíró.

Délutáni könyvelést és levelezést csekély díjazásért vállal állami tisztviselő. — Bővebbet a kiadóban.

3-2

5434. sz. kig. 1913.

Pályázati hirdetmény.

A titeli járásba bekebelezett Sajakslak községében ujonnan rendszersített községi szülésznői állásra pályázatot hirdetek és felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket **folyó évi december hó 31-ig** annál is inkább nyujtsák be, mert a később érkezőket figyelembe venni nem fogom.

Az állás javadalmazása: 300 korona évi fizetés, minden szülési eset után 2 kor., egyéb látogatási díj címén nappal 40 fillér, éjjel 80 fillér.

Titel, 1913. évi december hó 4-én.

SZEMZŐ JÁNOS,
főszolgabíró.

2-1

2860. szám. 1913

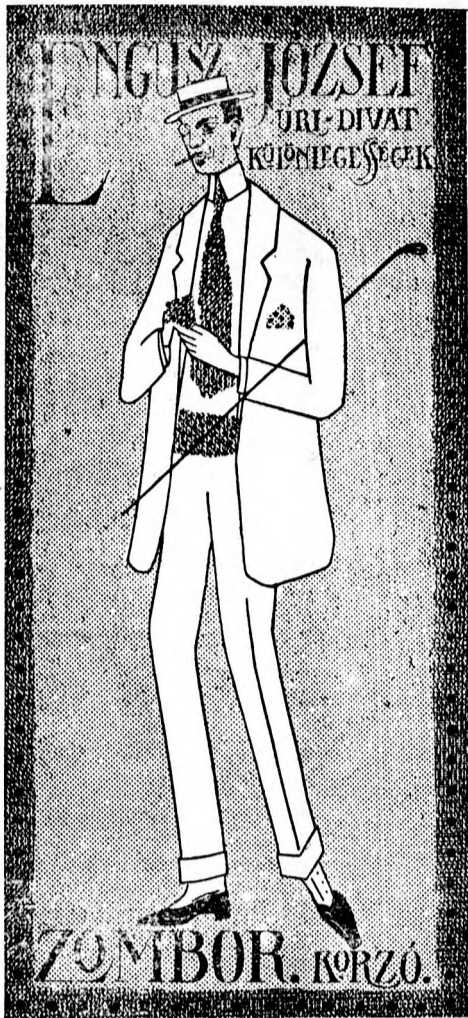
Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti IV. ker. kir. járás-bíróság 1913. évi Sp IV. 1447. számú végzése következtében hivatalból képviselt Marton Alajos budapesti lakos javára 843 korona 50 fillér s járuléka erejéig 1913. évi október hó 18-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján felülfoglalt és 845 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: butorok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a zombori kir. járás-bíróság 1913. évi Pk. 4953. sz. végzése folytán 843 korona 50 fillér tőkekövetelés, ennek 1913. évi február hó 12. napjától járó 5% kamatai eddig összesen 115 kor. 82 fillérben biróilag már megállapított költségek erejéig Zomborban Deák utca leendő eszközésére **1913. évi december hó 18-ik napjának d. e. 12 órája** határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Zombor, 1913. évi december hó 2-án.

Styrum Mór,
kir. bir. végrehajtó.

7330/913. szám.

Pályázati hirdetmény.

Az Ófutas községnél megüresedett községi végrehajtói állásra pályázatot hirdetek.

A pályázati kérvények benyújtásának határideje **1914. évi január hó 5-ike.**

Az állás javadalma: a községi pénztárból előleges havi részletekben kiutalványozandó 800 korona évi fizetés és a községi képviselőtestület által az állás betöltésétől számított 5 évre megszavazott 400 kor. drágasági pótlék.

Ujvidék, 1913. évi december hó 3-án.

Wálient,
szolgabíró.

2-1

Kitüntetések :

Arad
Budapest
Budapest
Budapest
Belgrád
Berlin
Győr
Lovrin
Lugos
Nagybecskerek
Nagyvárad
Pozsony
Pécs
Pancsova
Szófia
Szeged
Szatmár
Szabadka
Temesvár
Temesvár
Veszprém
Wien
Zenta

*-9

**Őszi szállításra előjegyezhetők
Reitter Oszkár főkapitány,
fajbaromfi gazdasága, NAGYBECSKEREK.**

**ANGLIÁBÓL hozatott telivér,
:: fajtisza, legelsőrendű állatok ::**

	hím	tojó
	korona	
Óriás nagy angol emdeni liba	25	25
Óriás nagy pekingi kacsa	10	8
Fehér Wyandotte (amerikai kítő téli tojók)	10	8
Fehér Orpington	10	8
Sárga Orpington	10	8

== FAJTISZTASÁGÉRT JÓTÁLLÁS. ==

Allami nagy aranyérem!

Külföldi és hazai legelső és legnagyobb kitüntetések.

1914. év tavaszán keltető tojások darabja 60 fillér.

ELEGÁNS BÚTORL
A
D
Ó

Bálvány-utca 9. számú házban költözködés miatt jó karban lévő elegáns bútor :: :: 3-3 olcsón eladó.

Eladó házak.

Az Eötvös-körut, Juhász- és Antal-utcák sarkán álló egy telektömböt képező **háza k ö n k é n t e s á r v e r é s a l á b o c s á t t a t n a k .** Feltételek a kir. közjegyzői hivatalban megtudhatók. Az árverés **folyó hó 17-én d. u. 4 órakor lesz a kir. közjegyzői hivatalban.**

3-2

A Kossuth Lajos-utcában a Goldfahn-féle üzlethelyiség raktárakkal és emeleti lakással 1914. évi május 1-től bérbeadatik. Bővebb értesítést ad dr. :: CSIHÁS BENŐNÉ. ::

10-9

Bácsmegeye első cipőraktára **Holländer József** Kossuth Lajos-utca 2. Alapított 1873. évben. Ajánlja óriási raktárát legjobb minőségű férfi-, női- és gyermekcipőkben és papucsokban. Hazai, kobrai és külföldi gyártmányokban.

Gergurov **György** fűszer, esemege, bor, tea, rum, ásványviz- és festék-kereskedése Zomborban, Szentháromság-tér és Basa utca sarkán (a volt Tarczyay-féle emeletes házban). Szolid árak Pontos kiszolgálás!

Ha jól és olcsón akar vásárolni, keresse fel a **Klein Vilmos és Tarsa cég** üzletét (Kossuth Lajos-utca 1. sz.), hol mindenféle rövid-, szövött-, bőr- és acélárut nagy választékban jutányosan kaphat. 50-43

Scherer **M.** megnagyobbított és kibővített nagy butor-, üveg- és porcellán-raktára, Kossuth Lajos-utca. Nagy választék uri ebédlő- és hálószoba berendezésekben. Kárpitozott butorjavítás, képkeretezés és üvegezés elfogadtatik.

Sirkövek, továbbá mindennemű kőfaragó és márványmunkák szakszerű készítését vállal **ifj. Stempel Samu** kőfaragó Zombor, Rákóczi-ut 41. sz. — Nagy raktár kész sír-emlékek és butor-márványlapokban. Márvány-fűrészelés és csiszolás.

Virágkoszorúk és csokrok, virágkosarak stb. a legmodernebbül és legolcsóbban készít **Goesser Antal** Rákóczi-ut 42. szám. — Telefonszám 129. — Diszoklevéllel kitüntetve.

TELEFON- **KOSMETIKA** WEIDINGER
SZÁM: 215. **ZOMBOR.** PALOTA. ::

INSTITUT DE BEAUTE.

A legmodernebb higiénikus arc, azaz bőrkezelés és ápolás, **madame Marie Moser** Wien, Berlin és Párisban működött urnő vezetése alatt.

Feltétlen és biztos eredmény!

Vibrációs arcmassage, arcgőzölgés; szeplőtelenítés, szőrteletetés; nagypórusu, vimmerlis, mitesseres arcnak kezelése **biztos eredménnyel.** Ráncok eltávolítása **rövid idő alatt.**

A legmodernebb körömápolás!
Manicürözés! — — — — — **Hölgyfodrászat!**
Hajmosás villanyzáritással! Ondolálás!

A legmodernebb saison ujdonságok frizurákban **ifj. Kummerkramer András** Berlin, London, Lucern stb. helyeken működött s **legelső díjjal kitüntetett fodrász ur által betanított** személyzet által kivitelbe hozva. *—10

Mérsékelt árak! — — — — — Mérsékelt árak!

W I E N. **INSTITUT DE BEAUTE** KARLSBAD.
M. E. MAYER
ZOMBORI FIÓKJA.

Levélbeli megkeresésekre készséggel szolgálunk utbaigazítással.

H a j m u n k á k

A legnagyobb diszkrétio biztosítva!

H a j m u n k á k

Mintagyűjteményt kívánságra **i n g y e n** küldünk!

LEGNAGYOB B DIVATÁRUÜZLET
DÓDITS ÉS **OPANCSÁREV**
ZOMBORBAN, A NAGYSZERBTEPLOMMAL SZEMBEN.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy az idényáruink megérkeztek. Felülmulhatatlan választék **angol és francia divatszövetekben**, valamint **selymekben** toaettek és kosztümök díszítésére. Nevezetesebb ujdonságok: **sarmezek, selyem kreppék minden színben, sima és recézett nehéz ottomán-szövetek, „Romage“ és damast-szövetek, „Velour“ és „Cord“ bársony** minden színben kosztümök, ruhák és bluzoknak való, **„Sealsking“** kabátoknak a legolcsóbbtól a legdrágáig, **flanel „Tenis“** bluzok- és férfi ingeknek való, **parchettek** nagy választéka, **olcsó téli szövetek** közönséges kosztümök- és ruháknak való. Legnagyobb választék

angol férfi szövetekben 52-9

ruháknak, valamint **„Boy“** szövetekben kabátoknak való. Gazdag választék **szőnyegekben, plüs- és csipkefüggönyök**, nagy választék a valódi **„Rumburger“-féle egész és félcérna vászon, valamint az összes e szakmába vágó árukban.**

Mintagyűjteményt kívánságra **i n g y e n** küldünk!

∴ Gyors és pontos kiszolgálás!

∴ A legolcsóbb szabott árak!